

По-горѣ ние казахме, че не успѣхме да се здобиѣмъ съ статистически свѣдения за движението на сърбската търговия прѣзъ послѣднитѣ петъ години, за да направимъ едно нагледно сравнение съ княжество България и да видимъ какъ стоимъ ний въ търговско отношение. Сравнението си искаше да направимъ именно съ Сърбия, защото социалнитѣ условия въ ксито се намира сърбскій народъ въ общитѣ си черти е близъкъ на тия социални условия, въ които се развива българския народъ. Едрото землевладѣние, каквото го виждаме днесъ почти въ повечето европейскя господарства, не се срѣща въ България и Сърбия. Нето въ Сърбия, нето у насъ земитѣ сж подсебени отъ богати люде и народътъ и въ едната и въ другата страна работи земята стопански, не е нето наемникъ, нето арендаторъ. У всички страни дѣто е развито и спазено едрото землевладѣние, тамъ износната търговия на земледѣлчески произведения е всѣкога по-голѣма, защото начинътъ на производството става съ помощта на машини, при които човѣшкий трудъ остава бледенъ. Работата на машинитѣ въ широкитѣ полета, не прилича на сухитѣ и слаби рѣцѣ на нашата жетварка, която прибира храната за своята челядь и ѳколни и които рѣцѣ едвамъ успѣватъ да прибератъ храна колкото за своето гърло. Както въ индустрията, така и въ полето машината събира и трупа голѣми количества стоки, които чакатъ и търсятъ купувачи. Този начинъ на производство създава мжчнотия, потуля истината, когато човѣкъ иска по статистическитѣ данни на търговията да говори за благосъстоянието на народа въ коя да е страна. А да се открие и ѳблѣжи нашето икономическо състояние, потрѣбно е едно нагледно сравнение съ страна не само по климатически условия еднаква, но и да е земледѣлческа. Нето съ Турция, нето съ Гърция можемъ да сравняваме земледѣлческото производство на България, защото първата нѣма точни статистически данни за движението на търговията ѳ, а послѣдната е морска държава и тя по-вече прави обмѣна на стокитѣ, а по-малко произвежда. Ромжния е земледѣлческа страна и у нея можемъ да видимъ какъвъ е нейния износъ на земледѣлчески произведения, какво е нейното икономическо състояние, само че социалнитѣ условия, въ които се развива ромжния народъ и едрото землевладѣние въ тази страна, ще ни доведжтъ до едно невѣрно за-